



Kommenttipuheenvuoro esitykseen
Mistä investoitien vaimuus johtuu?

Talousneuvoston kokouksessa 19.10.2015

Seija Ilmakunnas
Johtaja, Palkansaajien tutkimuslaitos

Tässä puheenvuorossa



- Julkinen valta yksityisten investointien edistäjänä:
Uudet kansainväliset analyysit valtion roolista ja vaikutusmahdollisuuksista
- Mitä voimme oppia Saksasta?

Julkinen valta investointien edistäjänä



- (Aiempi) valtavirtanäkemyks julkisen vallan rajallisesta roolista:
Julkinen valta korjaa vain markkinoiden puutteita ja järjestää markkinoiden toiminnan yleiset puitteet kuntoon
- Viime vuosina uutta analyysiä ja näkemystä
 - 1) Analyysit ”yrittäjähenkisestä” valtiosta (Entrepreneurial state)
Julkisella vallalla erityinen ja korvaamaton rooli innovaatiovetoisen kasvun edistämässä
 - 2) Uudet IMF-analyysit julkisten investointien vaikutuksesta talouskavuun ja yksityisiin investointeihin
 - 3) EU:ssa käynnistetty uusi investointirahasto *European Fund for Strategic Investment*

Yrittäjähenkkinen valtio*



- Julkinen valta ei ole vain yksi instituutio muiden joukossa, vaan sillä on muita vahvempi kyky luoda verkostoja ja avata uusia markkinoita sekä kyky toimia pitkäjänteisesti isojen riskien hankkeissa
- Tarvitaan ratkaisujen suunnan näyttäjä muun muassa ilmastopolitiikassa
- Yksityistä rahoitusta yleensä tarjolla vasta silloin, kun kaupallistamisen edellytykset jo selvillä – paljon sitä ennen tarvitaan pitkäjänteistä tuotekehitys- ja innovaatorahoitusta
- Julkisen vallan kyky synnyttää ja tukea verkostoja tutkimuksen ja yritysten välillä korostuu, koska innovaatiot syntyvät entistä enemmän juuri verkostoissa
- Taustalla analyysit julkisen vallan roolista USA:ssa mm. iPhoneen taustalla
- Myös Suomessa perinne valtion vahvasta roolista kasvumallin osana
- Viime vuosikymmeninä julkisilla instituutioilla (TEKES, SITRA, VTT, SHOKit, ..) iso rooli innovaatiopolitiikassa
- Leikkausten kohdistaminen yrittäjähenkiseen valtioon?

* Ks. tarkemmin: Mariana Mazzucato (2013): *The Entrepreneurial State. Debunking vs. Private Sector Myths*, Anthem Press.

IMF-analyysi julkisten investointien kasvattamisen vaikutuksista

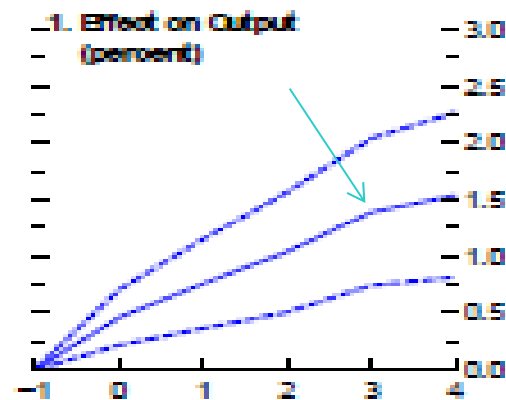


- Tarkastelussa 17 OECD-maata 1985 -2013
- Julkisten investointien kasvattamisella positiiviset vaikutukset kasvuun
 - lyhyellä tähtämellä kysyntävaikutuksen kautta
 - pitkällä tähtämellä tarjontavaikutuksen kautta
- Määrältään 1 %-yksikön (per BKT) suuruinen lisäys kasvattaa kokonaistuotantoa 0,4 % samana vuonna ja vaikutus on 1,5 % neljän vuoden kuluttua
- Positiivinen vaikutus myös yksityisten investointien kehitykseen
- Positiiviset vaikutukset korostuvat
 - taantumien aikana
 - investointikohteiden seulan ollessa tarkka
 - velkarahoituksen tapauksessa

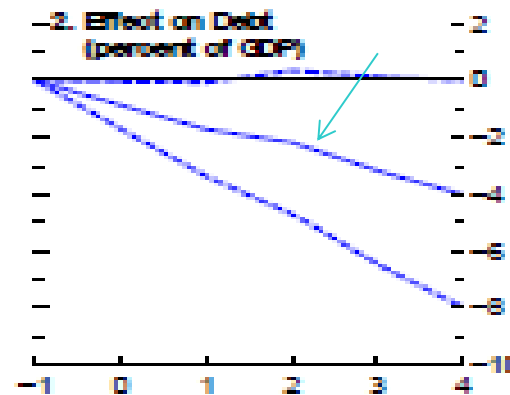
Julkisten investointien kasvu yhdellä prosenttiyksiköllä per BKT: vaikutukset bruttokansantuotteeseen, yksityisiin investointeihin, jukiseen velkaan ja työttömyyteen eri ajankohtina



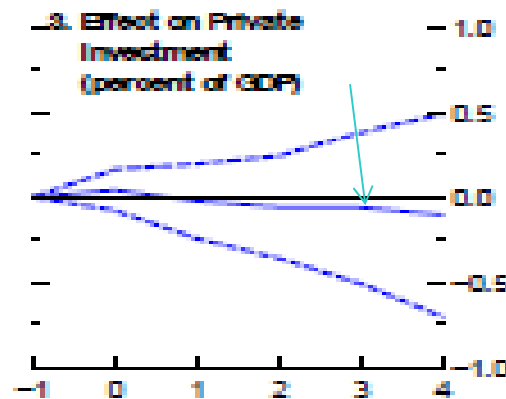
BKT



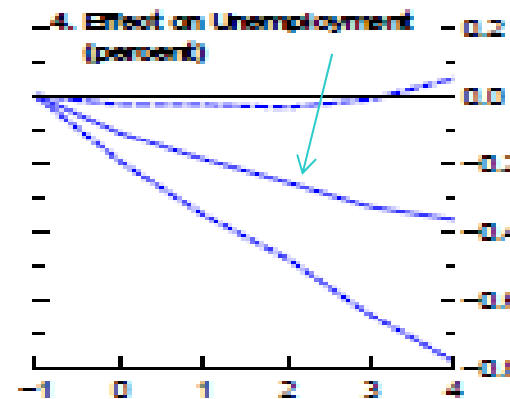
Julkinen velka



Yksityiset
investoinnit

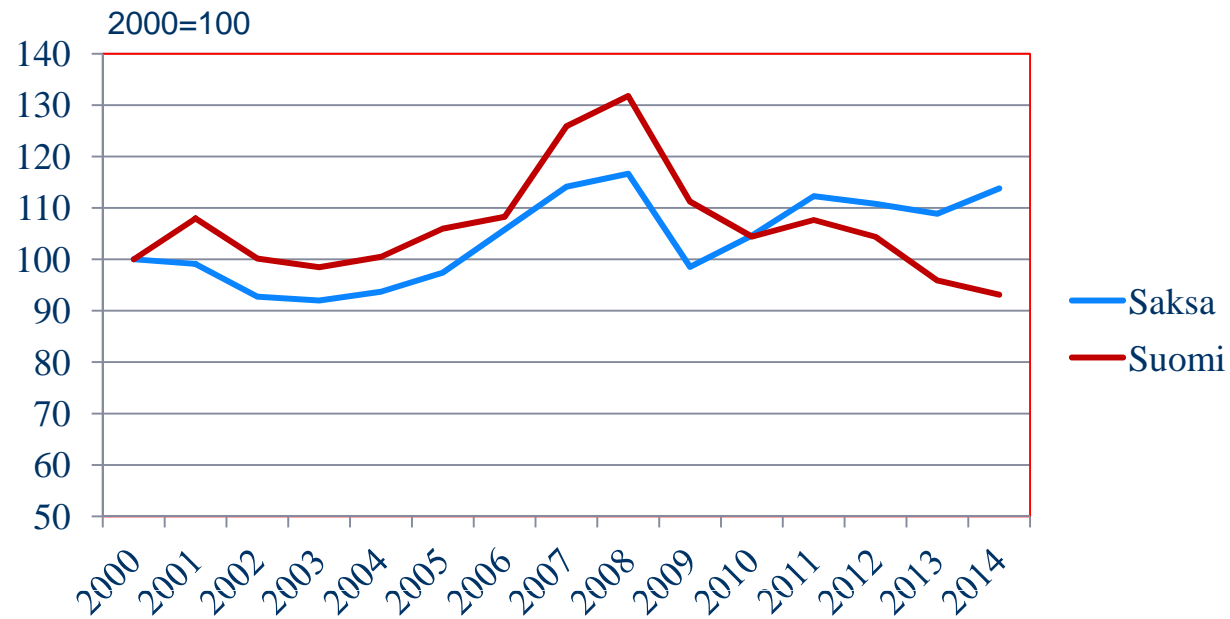


Työttömyysaste





Yksityisten tuotannollisten investointien kehitys Suomessa ja Saksassa 2000 -2014



Lähde: Macrobond

Tapaus Saksa



- Hyvä kustannuskilpailukyky on syntynyt palkkamoderaation avulla, tuottavuuskehitys on sen sijaa ollut vaatimatonta
- Kasvumallin sitkeä epätasapaino: viennin veto on vuodesta toiseen ”ylihyvä”, mutta kotimainen kysyntä alavireistä (matala investointien taso, vaimea kulutus)
- Tämän epätasapainon seurauksista on laaja huoli (EU, IMF, Ben Bernanke, ...)
 - matalalla investointitasolla on negatiiviset vaikutukset Saksan pidemmän aikavälin kasvunäkymiin
 - se myös hidastaa muiden euromaiden toipumista kriisistä
 - investointien kasvattaminen maakohtaisena suosituksena
- Yksi opetus: yritysten kustannusten painaminen alas ei automaattisesti johda riittävään investointiasteeseen



Kiitos!